

Inhoudsopgave:

1. Inleiding

2. Taken en verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis

2.1 De ouders

2.2 De school

2.3 Het luizenteam

2.4 De coördinator van het luizenteam

2.5 De GGD

3. De luizencontrole op school

3.1 Tijdstip van de (her)controle

3.2 De controles

3.3 Stappenplan

Bijlagen:

1. De behandeling van hoofdluis en neten

2. Checklist voor ouders

3. Stappenplan voor de (basis)aanpak van hoofdluis op school

4. Schoolkrantartikel 'Hoofdluis heeft niets met wassen te maken'

5. Voorbeeldbrief 'Er heerst hoofdluis'

6. Voorbeeld wervingsbrief

7. Voorbeeldbrief 'Bevindingen van de controle'

8. De luizen en neten in kaart gebracht

9. Kennisquiz, ter lering ende vermaeck

1. INLEIDING

Vrijwel iedere school wordt wel eens geconfronteerd met hoofdluis. Hoofdluizen bestaan al eeuwen. Hoofdluizen zijn op zich betrekkelijk onschadelijke beestjes. Ze kunnen echter wel jeuk veroorzaken waardoor kinderen gaan krabben en wondjes krijgen die kunnen gaan infecteren. Om verspreiding te

voorkomen is het erg belangrijk dat zo vroeg mogelijk maatregelen worden getroffen.

Hoofdluis komt met name bij jonge kinderen voor (tussen 3 en 12 jaar) en vormt op de basisscholen een groot probleem.

De school wordt gezien als de plaats waar hoofdluis zich verspreidt en ouders vinden soms dat de schoolleiding maar een oplossing moet zoeken voor het hoofdluisprobleem.

Noodzakelijk in het bestrijden van hoofdluis is echter de samenwerking van ouders en school. Ouders hebben de verantwoordelijkheid voor hun kinderen en de school heeft de verantwoordelijkheid voor het leefklimaat op school. Met name ter verduidelijking van ieders verantwoordelijkheden is dit protocol geschreven.^[1]

Ervaringen op verschillende scholen in het land hebben geleerd dat er uitstekende resultaten worden bereikt wanneer de ouders op school zelf betrokken worden bij, en zorgdragen voor, de uitvoering van de hoofdluiscontrole en de voorlichting aan andere ouders. Door het opzetten van een ouderwerkgroep kan hoofdluis zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en adequaat worden bestreden.

Bij deze procedure worden de ouders actief betrokken. In dit protocol worden ten eerste de verschillende verantwoordelijkheden uiteen gezet. Om hoofdluis effectief te kunnen bestrijden is het belangrijk om goede afspraken te maken over de verschillende taken en verantwoordelijkheden. Het doel van dit protocol is dan ook ouders en school te motiveren samen te werken in het bestrijden van hoofdluis bij kinderen. Daarnaast beoogt dit protocol een reeds lang bestaand taboe te doorbreken.

Voorts wordt de procedure aangegeven die gevolgd wordt indien er op school hoofdluis is geconstateerd. Bijlage 8 bevat een uitgebreide lezing over de biologie van de luis.

Vragen of meer informatie?

Bij vragen over hoofdluis of de procedure, kan men terecht bij de volgende personen:

Mevrouw N. Jonker, Jeugdverpleegkundige van de GGD Delft, telefoonnummer: 079 3455487;

Mevrouw A. de Jong-van Ormondt, luizencoördinator Freinetschool Delft, locatie Hugo en Libel, telefoonnummer: 015-3611559/06-55348020.

Mevrouw P. van Soldt, luizencoördinator Freinetschool Delft, locatie Margriet, telefoonnummer: 015-2157365/06-27002746.

Met dank aan E. de Loeff en P. van Soldt voor hun commentaar op een eerdere versie van dit protocol.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

2. TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN BIJ DE AANPAK VAN HOOFDLUIS

2.1 De ouders

De ouders zijn primair verantwoordelijk voor de bestrijding van hoofdluis. [2] Deze verantwoordelijkheid bestaat niet alleen uit het bestrijden, doch zeker ook uit het regelmatig controleren op de aanwezigheid van luis dan wel neten. In die gevallen waarin luizen en/of neten worden aangetroffen dient de desbetreffende ouder dit zo snel mogelijk te melden aan de leerkracht ter voorkoming van verdere verspreiding. Helaas gebeurt dit lang niet altijd, omdat veel ouders zich (ten onrechte) ervoor schamen dat hun kind hoofdluis heeft.

Het is vervolgens de taak van de leerkracht dit zo spoedig mogelijk door te geven aan de luizencoördinator.

Bovendien kunnen de ouders bijdragen aan preventie door de aanschaf en toezien op het deugdelijk gebruik van een zogenaamde 'luizenzak' [3].

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

Waarom ouders betrekken?

Hoofdluis is vooral een bedreiging voor de omgeving vanwege het besmettingsgevaar. Op plaatsen waar veel mensen bij elkaar komen, kan deze besmetting gemakkelijk van de één naar de ander overgebracht worden. De school is, ongewild, zo'n plaats. Om een hoofdluisexplosie te voorkomen kan de school een aantal maatregelen treffen. Daarnaast is het belangrijk om de ouders erbij te betrekken. De verzorging van het kind is immers de verantwoordelijkheid van ouders.

Ouders uit voorzorg informeren via jaarboekje of schoolkrant

Het is raadzaam ieder jaar (liefst vlak na de zomervakantie) de 'hoofdluisprocedure' onder de aandacht te brengen van ouders en (nieuwe) leerkrachten. In de bijlagen is een kant en klaar schoolkrantartikel opgenomen. Belangrijk is dat ouders gemotiveerd worden om zo snel mogelijk de school te waarschuwen als ze bij hun kind hoofdluis hebben geconstateerd.

Ouders informeren bij een hoofdluisexplosie via een brief of folder

Als binnen een groep een melding van hoofdluis is binnengekomen, dient alle kinderen van die groep een brief en/of folder voor de ouders mee te worden gegeven. In de bijlagen is een voorbeeldbrief aan ouders/verzorgers opgenomen.

2.2 De school

Het is de verantwoordelijkheid van de school om preventieve maatregelen te treffen.^[4] De school is immers verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. Leerkrachten kunnen er toe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen over luizen te praten en door ouders te informeren over hoofdluis.

De directeur van school is ervoor verantwoordelijk dat:

- informatie over het nieuwe beleid bekend is bij de ouders (bijv. door structureel een stukje te plaatsen in de schoolgids van de school);
- de luizencoördinator de aangeschafte middelen vergoed krijgt;
- minimaal éénmaal per jaar met het luizenteam geëvalueerd wordt;
- contact wordt opgenomen met de desbetreffende ouders in geval van problemen bij de bestrijding van hoofdluis;
- de jeugdverpleegkundige van de GGD ingelicht wordt, wanneer er bij een bepaald kind of bepaalde kinderen steeds opnieuw hoofdluis/neten geconstateerd worden.

De leraar is ervoor verantwoordelijk dat:

- ouders ingelicht worden wanneer er hoofdluis/neten zijn geconstateerd bij hun kind(eren);
- de ouders de dag van de controle worden ingelicht. In geval de desbetreffende ouders hun kinderen de dag van controle niet zelf komen ophalen, dient de leraar deze telefonisch te informeren. Indien de ouder die dag werkt dient naar diens werk te worden gebeld. De leerkracht geeft daarnaast een brief met bevindingen mee aan de kinderen waarbij neten en/ of luizen zijn gevonden;
- het onderwerp hoofdluis bespreekbaar wordt gemaakt bij de kinderen;
- bij vragen over de behandeling de leraar de ouder doorverwijst naar de luizencoördinator;
- ouders bij problemen worden doorverwezen naar de directeur van de school.

[*Terug naar de inhoudsopgave*](#)

2.3 Het luizenteam

Aan het begin van ieder schooljaar wordt door de luizencoördinator een nieuw team samengesteld. In de eerste week van het schooljaar zullen ouders geworven dienen te worden. Van belang is aan te geven dat de aanmelding bij het team in principe voor een heel schooljaar zal zijn. In die gevallen dat een ouder niet in staat is bij een luizencontrole aanwezig te zijn, dient de betreffende ouder zelf, dan wel in overleg met de luizencoördinator, zorg te dragen voor vervanging.

Bij de werving wordt extra aandacht besteed aan de achtergronden van het luizenprobleem, de verantwoordelijkheden van de ouders en de ondersteuning van de ouders die de controle gaan doen.

Het aantal ouders van het luizenteam dient uit minimaal twee ouders per groep te bestaan.

In geval zich geen ouders van een klas zich beschikbaar stellen voor het doen van luizencontrole kan de luizencoördinator besluiten deze groep niet te controleren. In dat geval dient de luizencoördinator de ouders van de betreffende klas daarover schriftelijk te informeren. Daarnaast zullen zowel de leerkracht als de directeur hiervan op de hoogte moeten worden gebracht.

De verantwoordelijkheid van de luizenouders behelst het volgens de voorschriften van het protocol controleren van de kinderen op aanwezigheid van neten en/ of hoofdluis. Hierbij zij opgemerkt dat deze controle slechts een momentopname is. Het is heel wel mogelijk dat een kind tussen de tijd van controle en die van naar huis gaan een luis op het hoofd krijgt.

De verantwoordelijkheid valt binnen de reikwijdte van vrijwilligers. Met andere woorden, de luizencontrole door de luizenouders heeft een dienstverlenend karakter.

Primair blijft de luizencontrole een verantwoordelijkheid van de ouders!

De ouders van het luizenteam dienen:

- een voorlichting/bijstelling van de GGD te volgen;
- de kinderen ten minste iedere eerste vrijdag na een schoolvakantie te controleren op de aanwezigheid van neten;
- de bevindingen op het daartoe bestemde formulier te registreren;
- bij tussentijdse meldingen te controleren;
- om te kunnen gaan met de privacy van kinderen en hun ouders;
- bij verhindering zorg dragen voor vervanging, al dan niet in overleg/samenwerking met de luizencoördinator;
- zich te onthouden van contact met ouders van kinderen waarbij neten dan wel luizen zijn aangetroffen.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

2.4 De coördinator van het luizenteam

De taken van de coördinator van het luizenteam bestaan uit de volgende:

- aanspreekpunt voor de ouders uit het luizenteam;
- organiseren van (her)-controles;
- het onderhouden van contact met de contactpersoon van het schoolteam;
- neemt contact op met de docent van de groep waarin luizen en/of neten zijn aangetroffen.

NB: het is de taak van de leraar vervolgens contact op te nemen met de ouders!

- Inschakelen van de verpleegkundige van de GGD bij vragen of problemen;
- verwijst ouders met weerstand naar de directeur van de school;
- heeft voldoende kennis over hoofdluis en de behandeling ervan;
- heeft begrip voor mogelijke weerstand bij ouders en kan daarmee omgaan;
- kan omgaan met de privacy van ouders en hun kinderen;
- werving van nieuwe ouders aan het begin van/tijdens een schooljaar;
- ouders schriftelijk (via schoolkalender/weekbladje) op de hoogte stellen van het tijdstip van de controles;
- het team op de hoogte stellen van de op handen zijnde controle;
- het luizenteam duidelijke leerlingenlijsten ter beschikking stellen waarop de bevindingen geregistreerd kunnen worden;
- er ruimte beschikbaar is voor de controles;
- kan de ouders van het luizenteam motiveren;
- werkt nieuwe luizenouders in;

- de coördinator van de werkgroep schaft de benodigde materialen aan.
  - Per groepje van 2 ouders is het volgende nodig:
    - 1 flesje alcohol 70% in 0,5% chloorhexidine;
    - 2 pennen;
    - per klas/groep een multomap voor de registratie;
    - één vergrootglas;
    - disposable handschoenen;
    - leesbrillen.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

2.5 De GGD

De GGD heeft een adviserende, coördinerende en zonodig controlerende taak inzake de bestrijding van hoofdluis.

Het opsporen van hoofdluis in de klas door een GGD-medewerker is in het algemeen niet zinvol. Het bezwaar tegen deze werkwijze is dat het altijd een momentopname is.

De ondersteuning van de GGD bestaat uit het bijbrengen van kennis en vaardigheden aan ouders en leerkrachten door:

- het leveren van advies en ondersteuning in de vorm van materialen en consultatie, zoals dit protocol, folders en ouderbrieven;
- het luizenteam middels een voorlichtingsbijeenkomst te trainen in het controleren op hoofdluis.

De bijscholing neemt ongeveer 1 uur in beslag. De verpleegkundige jeugdgezondheidszorg geeft aan de werkgroep praktische instructies over het controleren, het registreren van de bevindingen en het omgaan met privacy.

In bijzondere gevallen neemt de verpleegkundige van de GGD contact op met ouders/verzorgers van kinderen bij wie steeds opnieuw hoofdluis geconstateerd wordt.

Voor een effectieve hoofdluisbestrijding is vooral de communicatie tussen ouders en school van belang met als doel vroegtijdige herkenning en behandeling.

De coördinator kan daarnaast te allen tijde met vragen bij de verpleegkundige terecht.

Het is aan te bevelen de instructie om het jaar te herhalen in verband met de wisseling van leden in het luizenteam en om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen.

- Aan het einde van het schooljaar kan een evaluatie van het luizenteam worden belegd om de ondervonden problemen te bespreken. Zonodig wordt een datum gepland voor instructie aan nieuwe ouders van het luizenteam.

Het is aan te bevelen altijd een verslag van de evaluatie te maken en te versturen naar de ouders, de contactpersoon van de school, de directeur van de school en de verpleegkundige JGZ van de GGD.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

3. DE LUIZENCONTROLE OP SCHOOL

In dit hoofdstuk komt de luizencontrole in al zijn facetten aan de orde.

3.1 Tijdstip van de (her)controle

Standaardcontrole:

De standaardcontroles worden ca. 10 keer per jaar uitgevoerd. Bij voorkeur vinden de controles plaats direct na een vakantieperiode, op vrijdagochtend vanaf 08.30 uur.

Slechts in die gevallen waarin het niet anders mogelijk is, kan worden uitgeweken naar een andere dag, echter binnen de marge van die week en in overleg met de leerkracht en de luizencoördinator.

Bij een standaardcontrole worden alle groepen van de hele school gecontroleerd. De luizencoördinator stelt aan het begin van de schoolvakantie een lijst op met de data van de standaardcontroles.

Als schoolvakantie worden aangemerkt:

- Herfstvakantie;
- Kerstvakantie;
- Voorjaarsvakantie;
- Paasdagen;
- Meivakantie;
- Pinksteren.

Hercontrole:

Hercontrole is nodig wanneer bij de standaardcontrole *verse* neten en/of luizen zijn gevonden.

De hercontrole vindt plaats ca. 2 weken na de eerste controle. Op deze manier krijgen ouders de gelegenheid hun kind goed te behandelen. Daarnaast worden bij de hercontrole die kinderen meegenomen die tijdens de eerste controle afwezig waren.

Controle bij tussentijdse meldingen:

Bij 2 meldingen van *verse* neten dan wel hoofdluis in een groep, wordt de groep van de desbetreffende kinderen gecontroleerd.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

3.2 De controle

Het luizenteam controleert de kinderen op de aanwezigheid van neten. De controle op aanwezigheid van luizen zou te veel tijd in beslag nemen. Als een kind neten heeft kan men er ook van uitgaan dat er luizen aanwezig zijn. Het is van belang dat leden van het luizenteam onderscheid kunnen maken tussen *verse* neten en oude/behandelde neten. We spreken zoals reeds gezegd van een oude neet als deze zich 2,5 cm of verder van de hoofdhuid bevindt.

In het navolgende is de uitvoering van de luizencontrole uitgewerkt in een stappenplan.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

3.3 Stappenplan

1. De ouders worden middels het contactblad (Hugie/Sjakie en Grietje) van de locatie van de school op de hoogte gebracht van de komende controle. Daarnaast worden de controles aangekondigd op het luizenformulier dat buiten alle klaslokalen op het daarvoor bestemde prikbord hangt. De luizencoördinator draagt zorg voor het aanleveren van informatie aan de auteur van het contactblad.
2. De luizencoördinator stelt de ouders van het luizenteam via e-mail op de hoogte. Iedere leerkracht bereidt de groep voor op de controles. Het is belangrijk dat de leerkracht duidelijk maakt dat ieder kind hoofdluis kan hebben en dat dit niet te maken heeft met

- het wel of niet schoon zijn op jezelf. Er wordt in principe aan de kinderen niet verteld of ze wel of geen hoofdluis hebben, tenzij een kind nadrukkelijk naar het resultaat van de controle vraagt. Als er hoofdluis gevonden wordt, worden de ouders hiervan met tussenkomst van de luizencoördinator door de leraar op de hoogte gesteld.
3. In overleg met de luizencoördinator wordt afgesproken waar de controle per groep plaatsvindt. Let hierbij op goede verlichting.
  4. Als eerste wordt in de groep de leerkracht gecontroleerd. Deze controle is echter van vrijblijvende aard. Zo kunnen kinderen zien hoe dat gaat. Het controleren van de leerkracht kan taboedoorbrekend werken. Bovendien heeft de leerkracht een potentieel besmettingsrisico.
  5. Neem uit de klas 2 kinderen mee naar de plaats van de controle. Houd hierbij de volgorde van de leerlingenlijsten aan.
  6. Controleer op de volgende plaatsen:
    - o de haren achter de oren,
    - o de kruin,
    - o de haren in de nek,
    - o de haren onder de pony.
  7. Til de haren op bovengenoemde plaatsen op (eventueel met behulp van een luizenkam).
  8. Registreer de bevindingen in de multomap op de leerlingenlijst. Registreer als volgt:
    - o GN = geen neten, of een krul
    - o VN = verse neten
    - o ON = oude neten
    - o L = luis
    - o A = kind is afwezig
-
9. Bij aantreffen van neten en/ of luizen dient de plaats van bevinding en het aantal te worden aangegeven.
  10. Stuur het kind terug naar de klas zonder het resultaat te benoemen. Het zojuist gecontroleerde kind roept het volgende kind van de leerlingenlijst.
  11. Na iedere controle (dus na ieder kind) worden de handen gedesinfecteerd (mede in het kader van het besmetten met hoofdschimmel).
  12. De coördinator bekijkt aan de hand van de leerlingenlijsten in welke klas er een hercontrole nodig is en wanneer die plaatsvindt.
  13. Bij de hercontrole worden de volgende criteria in acht genomen:
    - o in een klas waar wél hoofdluis is geconstateerd, wordt de héle klas gecontroleerd.
    - o in een klas waar géén hoofdluis is geconstateerd, worden alleen de kinderen gecontroleerd die de eerste keer afwezig waren.
  14. De datum van hercontrole wordt ingevuld op daartoe bestemde lijsten welke buiten bij ieder groep op het prikbord hangen.
  15. Na de controle van de kinderen dient het materiaal weer zorgvuldig opgeborgen te worden.
  16. De luizencoördinator bespreekt de bevindingen van de controle met de docent en overhandigt indien nodig brieven, folders en de checklist voor de ouders.
  17. De docent neemt op de dag van controle mondeling contact op met de ouders van de kinderen waarbij verse neten of luizen gevonden zijn. Dit geldt ook voor de ouders wiens kinderen die dag naar de naschoolse opvang (hierna te noemen: NSO) gaan. Omwille van privacy wordt door de leerkracht geen mededeling gedaan aan de NSO over de aanwezigheid van luizen. Bovendien is het verwijderen van de luizen een verantwoordelijkheid van de ouders. Het is de taak van de ouders de NSO op de hoogte te brengen van de luizen.
  18. De leerkracht vraagt na of de ouders al op de hoogte waren van de luizen én of ze al behandeld hebben. Zonodig geeft de docent aanvullende informatie.
  19. Wanneer het niet lukt meteen contact te krijgen met de ouders wordt dringend geadviseerd om later alsnog contact op te nemen met de ouders!
  20. Als een ouderbrief naar aanleiding van de controle meegegeven wordt, geef dan duidelijk aan wat er tijdens de controle is gezien; bijvoorbeeld oude neten, verse neten of hoofdluis. Dit om verwarring en frustraties bij de ouders te voorkomen.
  21. De aanwezigheid van oude neten kan er op wijzen dat de ouders al goed bezig zijn om het kind te behandelen. Indien deze ouders in een brief gemeld wordt dat hun kind hoofdluis heeft, dan zal dit ouders zeker frustreren en verwarring geven.

22. Hardnekkige gevallen of problemen met ouders kunnen worden doorgegeven aan de directeur van school. Zonodig kan hulp van de verpleegkundige van de GGD ingeroepen worden. Deze kan contact opnemen met de ouders. Ouders kunnen zonodig ook zelf bij vragen contact opnemen met de verpleegkundige.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 1

DE BEHANDELING VAN HOOFDLUIS EN/OF NETEN

1. Behandeling al dan niet met chemische middelen

Er is een grote verscheidenheid aan luizen bestrijdende middelen op de markt, maar op basis van recent wetenschappelijk onderzoek is bekend dat het de luizen niet effectief bestrijdt.

Elk jaar worden naar schatting 250.000 kinderen besmet met hoofdluis ondanks regelmatige controles van kinderen op hoofdluis op scholen en door ouders thuis. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) presenteerde op 'Luizendag' (16 maart 2011) de vernieuwde richtlijn Hoofdluis.

In de nieuwe richtlijn wordt de nadruk gelegd op het kammen. Als een kind hoofdluis heeft, is het advies het haar gedurende twee weken dagelijks te kammen met een fijntandige kam. Eventueel kan het kammen gecombineerd worden met een behandeling van het haar met een anti hoofdluismiddel.

Bij hoofdluis zijn maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels, jassen, het gebruik van luizencapes en het stofzuigen van de auto niet meer nodig. Dat scheelt heel veel tijd, geld en stress bij ouders van kinderen met hoofdluis!

Om een zo duidelijk mogelijke weergave te geven van de behandeling is de aangepaste tekst van het landelijke luizenprotocol van het RIVM hieronder integraal opgenomen. Echter, hierin wordt nog wel een overzicht gegeven van de diverse antihooftluismiddelen, maar de werking daarvan is dus niet bewezen. Algemeen geldt dat behandelingen door het enkel dagelijks kammen met een luizenkam gedurende 14 dagen bewezen effectief zijn.

1.1 Kammen

1. kammen;
2. kammen in combinatie met gebruik van een antihooftluismiddel.

1) Kammen

Vanaf de start van de behandeling dient gedurende 14 dagen dagelijks het haar gekamd te worden volgens de kaminstructie. Het dagelijks uitkammen van de luizen en neten (dood of levend) voorkomt dat tussentijds uitgekomen nimfen uitgroeien tot volwassen luizen en voorkomt daarmee dat nieuwe eitjes gelegd worden.

Dagelijks met een speciale fijntandige kam het natte haar intensief kammen gedurende 2 weken is waarschijnlijk even effectief als behandeling met antihooftluismiddelen. Toevoegen van

crèmespoeling of antiklitshampoo aan het natte haar maakt het kammen gemakkelijker en daarmee meer acceptabel. Vastgeplakte neten kan men eventueel losweken door een doekje met azijn op het haar te deppen.

Het kammen van het haar is het effectiefst als men aan de volgende voorwaarden voldoet;

- Was het haar voor het kammen en maak het haar goed nat.
- Kam met een grove kam eerst de klitten uit het haar.
- Breng een ruime hoeveelheid crèmespoeling aan in het haar en was deze voor het kammen niet uit. Hierdoor komen de luizen in het schuim terecht en kunnen ze geen reeds gekamde delen herbesmetten.
- Bescherm voor het kammen de ogen van de te behandelen persoon met een washandje.
- Kam vervolgens met een speciale netenkam het haar van tegen de schedel tot de haarpunten. Dit gaat het best als het hoofd wat naar voren wordt gebracht.
- Kam pluk voor pluk en van voor naar achter en vergeet hierbij geen delen, vooral achter de oren is een favoriete plaats.
- Veeg de kam regelmatig af en dood de luizen met azijn of alcohol!
- Reinig na gebruik de kammen en borstels goed door ze minimaal een uur te laten weken in een hoofdvluisdodend middel of desinfecteren met alcohol (70%) of tenminste 10 minuten in de afwasmachine bij 60 graden.

Wat is het verschil tussen de Prioderm Netenkam en een luizen- of stofkam?

Een netenkam heeft metalen tanden. Een stofkam of luizenkam heeft plastic tanden. Met een luizenkam kun je geen (dode) neten uit het haar verwijderen omdat de plastic tanden van een luizenkam om de neet heen gaan. Gebruik voor het uitkammen van (dode) neten dan ook een netenkam, de metalen tanden wijken niet gemakkelijk voor de neten.

2) Kammen in combinatie met gebruik van een antihooftluismiddel

De behandeling met een antihooftluismiddel dient gelijktijdig te starten met het kammen. De middelen zijn niet effectief tegen de larven in de neten. Om tussentijds uit de neten gekomen luizen te doden dient de behandeling volgens de instructie van de fabrikant na 7-9 dagen herhaald te worden.

In Nederland zijn voor de bestrijding van hooftluizemiddelen beschikbaar in de vorm van een lotion, crème of shampoo op basis van de volgende werkzame stoffen (er is geen voorkeur voor één van deze middelen): dimeticon, malathion en permetrine. Deze middelen zijn vrij verkrijgbaar bij drogist of apotheek en doden aanwezige luizen door chemische inwerking (malathion en permetrine) of mechanische ademwegbelemmering (dimeticon).

Behandelingen van het haar met een antihooftluismiddel in combinatie met dagelijks kammen van het haar met een fijntandige kam gedurende 14 dagen, is bewezen effectief. In toenemende mate wordt er in het buitenland melding gemaakt van resistentie tegen middelen op basis van permetrine of malathion. In Nederland zijn beperkt cijfers over resistentieontwikkeling beschikbaar waaruit blijkt dat therapiefalen vaker optreedt na behandeling met permetrine dan met malathion. Behandeling met middelen op basis van dimeticon leidt niet tot resistentieontwikkeling; de luis sterft doordat deze ingekapseld wordt door dimeticon.

Geen enkel middel biedt garantie op een succesvolle therapie. Oorzaken van therapiefalen zijn: herbesmetting, onjuist gebruik van het middel, het achterwege laten van het dagelijks kammen gedurende 14 dagen en resistentieontwikkeling tegen malathion of permetrine. Bij verdenking op therapiefalen door resistentie kan gekozen worden voor een tweede behandeling met een product met een andere werkzame stof.

Zowel malathion als permetrine en dimeticon kunnen huidirritatie, overgevoeligheid en sensibilisatie als bijwerking hebben.

Chloor inactieveert malathion. Op de dag van behandeling mogen kinderen niet zwemmen in chloorhoudend zwembad. Dit is in tegenstelling tot wat in de bijsluiting vermeld staat ("Kinderen

mogen tot een week na de behandeling niet zwemmen").

Het gebruik van malathion en permethrine wordt afgeraden aan zwangeren en vrouwen die borstvoeding geven. Kinderen jonger dan 6 maanden mogen alleen onder medisch toezicht worden behandeld met dimeticon, malathion of permethrine.

Voor de contra-indicaties van de middelen dient altijd de bijsluiter te worden gevolgd.

1.2 Aanvullende maatregelen op de behandeling

- Omdat luizen hoofdzakelijk overgebracht worden door haar-haarcontact, is de kans groot dat andere gezinsleden ook hoofdluis hebben. Het is daarom van belang met een fijntandige kam het hele gezin te controleren en besmette gezinsleden gelijktijdig te behandelen.
- Controleer daarna wekelijks het (natte) haar van alle gezinsleden met een fijntandige kam.
- Als er luizen zijn, is het belangrijk om de directe omgeving te waarschuwen. Andere ouders/verzorgers kunnen dan meteen met een fijntandige kam het (natte) haar van hun kinderen controleren.
- Het is belangrijk dat alle kinderen met hoofdluis uit één klas (of club etc.) gelijktijdig worden behandeld.

1.3 Nacontrole en therapiefalen

Ook na de behandeling met een hoofdluismiddel (lotion of shampoo) moeten de natte haren worden gekamd volgens de kaminstructie. Dit is een onmisbaar onderdeel van de behandeling. Dit moet men dagelijks doen tot 14 dagen na de start van de behandeling. Het uitkammen van dode luizen en neten zorgt ervoor dat men goed kan zien of er nog actieve luizen aanwezig zijn en hiermee kunnen nog niet dode neten worden verwijderd. De aanwezigheid van dode luizen wijst dus niet op falen van de behandeling.

Op dit moment biedt geen enkel middel garantie op een succesvolle therapie. Herbesmetting, onjuist gebruik van het middel, het achterwege laten van de aanvullende maatregelen op de behandeling en resistentieontwikkeling zijn vaak de oorzaak van therapiefalen. Bij falen van de therapie dient de behandeling herhaald te worden met een luisbestrijdingsmiddel uit een andere groep.

2. De luizenzak

Door recent onderzoek is inmiddels bekend dat de luizen zich alleen via mens-mens contact verspreiden. Het heeft dus geen zin, zo blijkt nu, om een luizenzak/luizencape te gebruiken.

Het beleid van de Freinetschool in deze bestaat uit het volgende:

Diegenen die al een luizenzak/luizencape hebben kunnen (dus niet moeten) deze blijven gebruiken. Bijkomend voordeel hiervan is dat de leerlingen al hun spullen bij elkaar hebben zitten.

Diegenen die nog geen luizenzak/luizencape hebben zullen niet meer geadviseerd worden een luizenzak aan te schaffen.

---

[1] Zie www.ggdzhhz.nl

[2] Zie www.rivm.nl ; Pediculosis Humanus capitis.

[3] Zie www.prioderm.nl

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 2

Checklist voor ouders, meegeven, naast de folder

- Behandel alle met luizen geïnfecteerde personen tegelijk.
- Neten gaan door de behandeling met de shampoo of lotion dood, maar blijven wel aan de haren kleven. Wanneer je na de behandeling nog neten vindt, duidt dit niet persé op een nieuwe infectie.
- Was al het beddengoed en kleding van de besmette persoon op minstens 60°C.
- Stop kleding die u niet (op deze temperatuur) kunt wassen in plastic zakken en laat ze twee weken afgesloten staan. Luizen kunnen zonder gastheer maximaal 24 uur in leven blijven. Ook afgevalen neten zullen door gebrek aan warmte niet altijd uitkomen of door gebrek aan een eerste maaltijd niet overleven.
- Ook harig speelgoed en knuffeldieren wassen of twee weken in een afgesloten plastic zak laten.
- Stofzuig het huis extra grondig, ook gestoffeerde meubels en tapijten.
- Vervang kammen en borstels of stop ze ook in de plastic zakken. Indien je de kammen en borstels met de lotion behandeld hebt en daarna met chloor reinigt, zal de chloor de werking van de lotion teniet doen.
- Leer je kinderen geen kammen, borstels of haaraccessoires van anderen te gebruiken.
- Hang in de besmettelijke periode jassen, sjaals en mutsen niet aan de kapstok, maar steek ze in plastic tassen om besmetting via kleding te voorkomen.
- Houdt de nagels kort om verwonding door krabben te voorkomen.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 3

Stappenplan voor de basisaanpak van hoofdluis op school

1. Zorg bij een melding van hoofdluis dat alle ouders/verzorgers weten dat er hoofdluis heerst. Dit kan door een ouderbrief en de folder van de GGD. Het is belangrijk dat de aanwijzingen uit de hoofdluisfolder nauwkeurig opgevolgd worden. De folders zijn te bestellen bij de GGD, afdeling jeugdgezondheidszorg.

Daarnaast dienen posters opgehangen te worden of een schoolkrantartikel gewijd te worden aan dit onderwerp.

Geef in de brief aan de ouders zo nauwkeurig mogelijk aan waar de controlerend ouder neten/luizen heeft aangetroffen, of het om oude, dan wel verse neten gaat en hoeveel neten en/ of luizen er zijn geconstateerd.

2. Geef het belang aan van controle op hoofdluis, zowel bij de kinderen als bij andere gezinsleden, vriendjes, en collega's van de school.

3. De school dient zorgvuldig te worden schoongemaakt. Denk daarbij ook aan:

- verkleedkleden, schorten, enz. Deze minimaal 10 minuten wassen op tenminste 60°C.
- spullen die niet gewassen kunnen worden laten stomen of 1 week in een afgesloten plastic zak bewaren op kamertemperatuur of 24 uur in de vriezer. Klop of borstel de spullen daarna goed uit.
- meubels, kussens, speel/vloerkleden enz. stofzuigen en nadien de stofzuigerzak weggooiden (eventueel vóór het stofzuigen inspraken met para-speciaalspray en een half uur laten intrekken).

4. Om herbesmetting te voorkomen is het van belang dat kinderen en school gelijktijdig behandeld worden. Plan daarom een actie tegen hoofdluis bij voorkeur voor een weekend of zo mogelijk een vakantie.

5. Aangeraden wordt om jassen om de 15 centimeter op te hangen. Indien dit niet mogelijk is, kunnen de jassen per stuk in een plastic tas worden opgehangen (samen met muts, sjaal en wanten). Dit vermindert de verspreiding, maar is geen methode om hoofdluis te voorkomen.

6. Het is aan te bevelen om de luizenproblematiek ook onder de aandacht van de leerlingen te brengen met als doel een taboedoorbrekend effect te bereiken. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de leskist 'Hoofdluisbestrijding' van de GGD.

7. Ter afsluiting kan het schoolbestuur nog een briefje aan de ouders sturen. Daarin kunt u vermelden wat de school heeft ondernomen en tevens aangeven dat het noodzakelijk is te blijven controleren!

8. Vermeld in de schoolgids het schoolbeleid inzake hoofdluis.

Knelpunten

- Niet alle ouders behandelen hun kind(eren) tegelijktijd.
- Ouders controleren hun kind niet of onvoldoende.
Dit heeft niet altijd te maken met desinteresse van de ouder. Heel vaak heeft het te maken met het niet weten hoe te controleren en het niet herkennen van neten en hoofdluis.
- Ouders behandelen hun kind niet of onvoldoende.
In veel gevallen wordt het kind wel behandeld, maar niet op de juiste wijze. Men vergeet bijvoorbeeld de schoonmaakadviezen of volgt niet precies de gebruiksaanwijzing passend bij het product tegen hoofdluis.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 4

Schoolkrantartikel 'Hoofdluis heeft niets met wassen te maken'

Hoofdluis komt in de beste families voor

Sommige mensen denken dat je alleen hoofdluis krijgt als je je niet wast. Maar dat is helemaal niet zo! Hoofdluizen vinden een schoon gewassen hoofd ook lekker. Iedereen kan hoofdluis krijgen en dat is geen schande. Het heeft niets te maken met onvoldoende hygiëne.

Hoofdluizen verplaatsen zich lopend. Ze lopen van het ene hoofd naar het andere. Als kinderen met elkaar spelen, komen ze vaak met hun hoofden dicht bij elkaar. De luizen kunnen dan overlopen. Vandaar dat vooral kleine kinderen makkelijk hoofdluis krijgen.

Wat zijn luizen en neten?

Luizen zijn kleine bruingrijze diertjes van ongeveer 1-3 millimeter groot, die leven alléén op mensenhoofden en komen niet voor bij dieren. Op warme plekjes van het hoofd leggen ze eitjes (neten) die ze vastplakken aan het haar, vlak bij de hoofdhuid. Neten kun je vinden achter de oren, in de nek en onder de pony en soms op de kruin, met name als het haar in een paardenstaart wordt gedragen. Neten hebben een witgele kleur en lijken op roos. Maar neten zitten vastgekleefd aan het haar. Roos zit los en valt zo uit het haar.

Na 7 dagen komt uit de neet een luis te voorschijn. Deze luis kan na ongeveer 7-10 dagen ook weer eitjes (neten) leggen. Zo neemt het aantal luizen op een hoofd snel toe.

Hoe merk je dat je hoofdluis hebt?

Als je een paar luizen hebt, merk je in het begin niets. Maar hun aantal neemt snel toe. Dan kan het zijn dat je jeuk krijgt, maar dat gebeurt lang niet altijd. Als je het niet zover wilt laten komen, moet je vader of moeder regelmatig controleren of je hoofdluis hebt of niet.

Regelmatig controleren op hoofdluis

Hiervoor kan het beste een luizenkam (stofkam) worden gebruikt. Kam het haar met de luizenkam uit boven een wit vel papier of boven de wasbak. Als je luizen vindt, spoel ze dan weg en behandel je haar met een speciaal middel tegen hoofdluis (in de folder van de GGD vind je hierover meer informatie). Het beste is om iedereen in het gezin tegelijkertijd te controleren. Herhaal de controle iedere week.

Vertel het gerust op school

Luizen krijgen is geen schande. Ze komen gewoon overlopen van de een op de ander en dat kan overal gebeuren en iedereen overkomen. Maar vervelend zijn die luizen wel. Zorg daarom dat ze zo min mogelijk kans krijgen. Waarschuw de leerkracht van de school als je hoofdluis hebt gevonden. De leerkracht kan dan de ouders van de andere kinderen van die klas vragen kun kinderen extra te controleren en zonodig te behandelen. Bij de GGD kun je de speciale folder over hoofdluis vragen. Hierin staat precies hoe je de luizen kwijt kunt raken.

Zo blijven we met zijn allen de luizen de baas!!

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 5

Voorbeeldbrief voor ouders: 'Er heerst hoofdluis'

Geachte ouder/verzorger,

Er heerst hoofdluis!

Eén van de ouders van de kinderen van onze school is zo attent geweest de school direct te informeren, nadat in het gezin hoofdluis is geconstateerd. Wij vinden het van belang u hiervan op de hoogte te stellen.

Om uitbreiding van hoofdluis te voorkomen, raden wij u aan om bij uw kinderen en bij uzelf de haren te (laten) controleren en bij aanwezigheid van luizen en/of neten (eitjes) dit zo spoedig mogelijk te melden aan de school.

Via school kunt u de folder hoofdluisbestrijding van de GGD ontvangen.

Deze geeft u informatie over hoe u hoofdluis kunt opsporen en hoe u het kunt behandelen.

Lees de folder eens rustig door en probeert u zich te houden aan de voorschriften.

- Wanneer in uw gezin hoofdluis voorkomt, moet u iedereen die hoofdluis heeft tegelijkertijd behandelen. Laat er dus geen tijd tussen zitten.
- Dagelijks met een speciale netenkam (de Nisska-kam of Nitcomb M2) het natte haar (met gewone crèmespoeling erin) intensief kammen gedurende twee weken, is waarschijnlijk

even effectief als behandeling met een hoofdluismiddel. Of u kunt middelen met malathion (zoals Prioderm en Noury lotion) gebruiken die verkrijgbaar zijn bij de drogist of apotheek.

- Het is onnodig en onverstandig om het haar met een bestrijdingsmiddel te behandelen als u geen hoofdluisen of verse neten heeft gevonden.
- Blijf regelmatig controleren op hoofdluis.
- Als u nog vragen heeft, kunt u bellen met de school.
De contactpersoon hoofdluisbestrijding van school is: .....

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

De directeur

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 6

Voorbeeld wervingsbrief voor ouders:

'Ouders binden de strijd aan tegen de hoofdluis!'

Geachte ouder/verzorger,

Op het moment dat u dit schrijven onder ogen krijgt, is er op school al het een en ander ondernomen om hoofdluis de baas te worden, tot nu toe helaas zonder het gewenste resultaat. Vandaar dat uw hulp wordt ingeroepen.

Op andere scholen zijn er goede ervaringen wanneer ouders direct meewerken aan de strijd tegen de hoofdluis. Het is de bedoeling een **luizenteam** op te zetten.

Dit team zal met goede begeleiding zorgdragen voor de uitvoering van de hoofdluiscontrole op school en de voorlichting aan andere ouders.

Wanneer u gaat deelnemen aan het luizenteam wordt u door de jeugdverpleegkundige van de GGD 'bijgeschoold' op het gebied van hoofdluis. U zult dan het beestje goed weten te herkennen en voldoende informatie hebben om het probleem adequaat aan te kunnen pakken. Tevens krijgt u inzicht in het draaiboek waarin duidelijk staat, welke actie ondernomen moet worden om de plaaggeest van school te krijgen. Hierna bent u in staat om als ouderwerkgroep zelfstandig de luizenbestrijding op school aan te pakken.

Om een beetje een indruk te krijgen van de tijdsinvestering: per groep zal er tien keer per jaar een hoofdluiscontrole plaatsvinden. Deze controle wordt door het luizenteam uitgevoerd.

De coördinator van het team zal vervolgens de ouders van kinderen bij wie luizen geconstateerd zijn informeren.

Als u het leuk vindt om de strijd aan te binden tegen de hoofdluis, kunnen wij uw hulp goed gebruiken.

- U kunt meer informatie krijgen bij .....

- U kunt u opgeven voor het luizenteam bij .....

Met vriendelijke groeten

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 7

Voorbeeldbrief 'Bevindingen van de controle'

Geachte ouder/verzorger,

Middels deze brief breng ik u van het volgende op de hoogte.

Heden morgen heeft in de klas van uw kind een luizencontrole plaats gevonden. Hierbij is gebleken dat uw zoon/dochter:

- verse neten in het haar heeft.
- oude neten in het haar heeft.
- hoofdluis in het haar heeft.

Ter voorkoming van verdere verspreiding is het noodzakelijk uw kind hiervoor zo snel mogelijk te behandelen, mocht u dat nog niet gedaan hebben. Hoe u dit kunt doen staat in de bijgevoegde folder. Daarnaast kunt u op de website van de school informatie vinden in het luizenprotocol.

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen kunt u met mij contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Docent...

Naam:

Tel:

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 8

DE LUIZEN EN NETEN IN KAART GEBRACHT

1.1 Inleiding

In Nederland komt hoofdluis vooral bij kinderen voor. Meestal vlak na de zomervakantie. Op sommige scholen is er dan sprake van een explosie. Hoofdluizen veroorzaken in principe alleen maar jeuk. Jeuk treedt soms pas na één of twee weken op. Hoofdluizen dragen geen ziekten

over. Door krabben kunnen wel korstjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden. Over het algemeen is de besmetting met hoofdluis niet ernstig. Wel is het belangrijk hier iets aan te doen. Want als je te lang wacht met behandelen, vermenigvuldigen de luizen zich en is de kans groot dat ook anderen besmet worden.

1.2 Luizenbiologie

De hoofdluis hoort tot de groep van insecten die als parasiet op zoogdieren leeft. Ook de kleerluis en de schaamluis behoren tot deze groep.

Luizen zijn parasieten: ze hebben een ander levend wezen nodig om te leven. De hoofdluis haalt zijn voedsel uit mensenbloed. Elke diersoort en ook de mens heeft zijn eigen luizen. De luis van een hond kan niet overleven op een mens of omgekeerd.

De luis, die bij de mens voorkomt, varieert in grootte tussen 1 en 3 mm en is er speciaal op gebouwd om te leven tussen de hoofdharen. De kop van de luis is uitgerust met een zuigapparaatje. Hiermee prikt de luis een paar keer per dag door de hoofdhuid heen.

Na het bloedzuigen krijgt de luis een rodere kleur, normaal is de luis grijs/bruin van kleur. De luis kan zich enigszins aanpassen aan de kleur van het haar.

Een luis heeft 6 poten waarmee hij zich kan vastklampen aan de haren. Bijvoorbeeld bij het schudden van het hoofd, haren kammen of wassen houdt de luis zich hiermee stevig vast.

De luis gedijt prima bij de lichaamstemperatuur van de mens. Als het te warm wordt vinden ze dat niet prettig.

Iemand met koorts wordt door luizen verlaten. Ook een te lage temperatuur overleven ze niet. Men zegt dat de meeste luizen buiten de hoofdhuid maximaal 48 tot 55 uur kunnen overleven bij kamertemperatuur. Als ze dan nog geen warmte hebben gevonden, sterven ze.

Een luis leeft ongeveer 4-6 weken. Een luis legt zo'n 4 tot 8 eieren per dag: dit zijn neten. In een heel 'luizenleven' legt een luis wel 50 tot 100 neten.

Luizen leggen hun neten aan de basis van het haar, dicht op de hoofdhuid. Deze neten zitten vastgekleefd aan de haren. Men vindt ze vooral op de warme, donkere plekjes zoals onder de pony, achter de oren, in de nek en soms op de kruin (bijvoorbeeld als het haar opgebonden is in een paardenstaart).

Neten lijken op zoutkorreltjes. Neten zijn ongeveer één millimeter groot en lijken wat op roos. Regelmatig worden neten dan ook verward met roos.

Het verschil met roos is overduidelijk: roos zit los en neten zitten vastgekleefd aan de haren.

Na ongeveer 7 dagen komen de neten uit en vervolgens is de jonge luis na 7 tot 10 dagen alweer in staat om zelf eieren te leggen.

We spreken van een verse neet, als de neet zich dicht op de hoofdhuid bevindt. Als de neet zich 2½ cm of verder van de hoofdhuid bevindt, dan is dat een oude neet. Het gevaar van besmetting is dan verdwenen.

Nota bene: Als lang haar opgebonden is geweest, kunnen neten ook wat verder van de hoofdhuid af zitten.

De neten zijn meestal vuilwit tot geelbruin van kleur en een enkele keer ook zwart. Ze hebben een dik pantser dat hen beschermt tegen schadelijke invloeden, dus vaak ook tegen een luizenbehandeling.

1.3 Hoe kan men hoofdluis krijgen?

Luizen kunnen niet vliegen of springen. Het zijn 'overlopers'. Als kinderen tijdens het spelen met de hoofden dicht bij elkaar komen, kruipen de luizen gemakkelijk over van het ene hoofd op het andere. Overdracht vindt soms ook plaats via mutsen, jassen en dassen die dicht tegen elkaar aan hangen, dit is echter een zeer klein percentage < 10%. De overdracht kan ook plaatsvinden via besmette kammen of borstels, slapen in één bed (tegelijktijd of na elkaar, bijvoorbeeld bij kindercentra) of via de leuning van een bank. Vooral onder omstandigheden waar veel mensen dicht bij elkaar verblijven, bijvoorbeeld bij kampeervakanties of logeerpartijtjes, in volle bussen of treinen, op school en op de sportclub, wordt hoofdluis gemakkelijk verspreid.

Gewone lichaamshygiëne is niet van invloed op het krijgen van luizen. Luizen leven van mensenbloed en dat vinden ze ook op een brandschoon en kortgeknipt hoofd. Je kunt hoofdluis zelfs niet voorkomen door elke dag je haar te wassen.

De kans op het krijgen van hoofdluis kan men wel verkleinen door:

- geen jas, muts, shawl of haarspeldjes van anderen te dragen;
- iedereen in het gezin een eigen kam en/of borstel te laten gebruiken;
- eventuele luizen snel op het spoor te komen door elke week het haar te controleren op de

aanwezigheid van neten of luizen.

Uit het bovenstaande zal nu wel duidelijk zijn dat een ieder hoofdluis kan krijgen. Al zorgt u nog zo goed voor uzelf en wast u heel vaak uw haar, dan nog kan hoofdluis de kop op steken. Luizen voelen zich prima thuis op een schoon gewassen hoofd. Dus het is niet waar dat luizen alleen voorkomen bij onverzorgde mensen.

Omdat kinderen meer bij elkaar in de buurt komen, bijvoorbeeld bij het spelen, komt hoofdluis bij hen wel vaker voor dan bij volwassenen. Binnen het gezin en op school krijgt hoofdluis veel kans om over te lopen.

Hoofdluis is niet iets waar men makkelijk over praat.

Sommige mensen generen zich voor het feit dat in hun gezin hoofdluis is voorgekomen en willen het daarom liever niet aan anderen vertellen, omdat dit soms nare reacties op kan leveren. Toch is het belangrijk dat anderen het juist wel weten, omdat zij ook alert moeten zijn en gelijktijdig moeten controleren en eventueel behandelen.

Als een kind hoofdluis heeft, moeten ouders het melden aan de leerkracht. De school kan dan zelf maatregelen nemen en aan andere ouders doorgeven dat er hoofdluis heerst, zodat ook zij alert blijven. Ook speelkameraadjes en logés moeten gewaarschuwd worden om zo de kinderen min of meer gelijktijdig te kunnen behandelen. Alleen op die manier wordt de cirkel van herbesmetting verbroken.

In de praktijk is gebleken dat het instellen van een ouderwerkgroep voor de controle van hoofdluis op school preventief en taboe doorbrekend werkt. Bij aankondiging van controles zullen veel ouders hun kind nog eens extra goed bekijken en znodig behandelen. Kinderen zullen na verloop van tijd de controles zo normaal gaan vinden dat ze zonder schroom praten over hoofdluis.

1.4 Verschijnselen van hoofdluis

Kort na de besmetting met hoofdluis, merkt u nog helemaal niets. Meestal ontstaan pas klachten bij de aanwezigheid van meerdere luizen. Jeuk is de belangrijkste klacht bij hoofdluis. Dit kan ontstaan één tot twee weken na de besmetting. Kinderen die permanent last hebben van luizen

hebben vaak weinig of geen last van jeuk. De luizen zijn met behulp van een plastic luizenkam (ook wel stofkam genoemd) op te sporen. Deze luizenkam is te koop bij drogist of apotheek.

In het navolgende zal worden ingegaan op het gebruik van de luizenkam.

- Was het haar met een gewone shampoo en spoel het haar uit.
- Breng ruim een gewone crèmespoeling in het haar en spoel dit NIET uit.
- Kam de knopen en klitten uit met een gewone kam.
- Houd het hoofd voorover boven een wasbak en kam het haar van achter naar voor met de luizenkam, tegen de schedelhuid aan. Start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op naar het andere oor.
- Spoel de crèmespoeling uit.
- Zorg voor goed licht anders zijn de luizen niet goed te zien.
- Als er luizen uit het haar komen, spoel deze dan met veel water door de gootsteen of de wc.
- Neten zitten vaak tussen de nekharen, onder de pony, op de kruin of achter de oren. Met enige routine zijn ze goed te ontdekken.
- Roos, huidschilfers en bijv. gelresten lijken op neten. Het verschil is echter dat neten vastzitten aan de haren en zelfs met de nagels bijna niet van de haren los te krijgen zijn.
- Dode neten blijven nog lang vastzitten aan de haren. Ze komen door het groeien van het haar verder van de hoofdhuid af te zitten.

1.5 Wat kan men doen om hoofdluis te voorkomen?

Eigenlijk kan niet worden voorkomen dat hoofdluizen van de één naar de ander overlopen.

De enige remedie is ervoor zorgdragen dat de luizen niet blijven zitten en zich vermeerderen. De beste manier hiervoor is controleren door te kammen met een luizenkam. Dit kunt men iedere week doen en daarnaast een keer extra als op school hoofdluis voorkomt. Vergeet niet andere gezinsleden te controleren. Denk hierbij ook aan opa's, oma's, de oppas en uzelf.

Nota bene 1: Het uit voorzorg insmeren met bestrijdingsmiddelen heeft geen enkele zin!

De hoofdhuid kan hierdoor geïrriteerd raken en luizen worden resistent (ze reageren niet meer op het middel).

Nota bene 2: Uw kind thuishouden in verband met hoofdluis is niet nodig!

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

BIJLAGE 9

Kennisquiz, ter lering ende vermaeck

Wellicht is het aardig, na het bestuderen van de biologie van de luis, uw huidige kennis te testen.

Luizenquiz

1. Luizen voelen zich het beste thuis:

- A. Op een vuil hoofd;
- B. Op een kinderhoofd;
- C. Op elk hoofd: onder de pony, achter de oren en in de nek.

2. Het verschil tussen roos en neten kun je als volgt zien:

- A. Roosschilfers laten los, neten niet;
- B. Neten zijn ongeveer 2 keer zo groot als roosschilfers;
- C. Neten zijn zwart, roos is wit.

3. Het ei van een hoofdluis komt gewoonlijk uit in:

- A. 7 - 9 dagen;
- B. 10 - 13 dagen;
- C. 14 - 15 dagen.

4. Een jonge luis wordt volwassen in:

- A. 7 - 9 dagen;
- B. 10 - 13 dagen;
- C. 14 - 15 dagen.

5. Als je hoofdluis hebt, kun je het beste:

- A. Het haar met een speciale luizenkam kammen;
- B. De luizen behandelen met een bestrijdingsmiddel en daarna het haar met een speciale luizenkam kammen;
- C. Het haar met water en azijn uitspoelen.

6. Hoofdlotion tegen hoofdluis gebruik je:

- A. Als je zelf hoofdluis hebt;
- B. Als je zelf hoofdluis hebt of als iemand anders in het gezin hoofdluis heeft;
- C. Uit voorzorg, bijvoorbeeld als je hoort dat iemand op school hoofdluis heeft.

7. Met een speciale 'luizen- of netenkam' kun je:

- A. Luizen en neten definitief bestrijden;
- B. Luizen en neten uit je haar kammen;

C. Luizen, neten en uitwerpselen van luizen uit je haar kammen.

Lees verder voor de antwoorden!

De juiste antwoorden van de test zijn: 1C; 2A; 3A; 4A; 5B; 6A; 7B.

[Terug naar de inhoudsopgave](#)

---

[1] Met dank aan E. de Looff en P. van Soldt voor hun commentaar op een eerdere versie van dit protocol.

[2] Zie bijlage 1: 'De behandeling van hoofdluis en neten'. Zie tevens bijlage 2: 'Checklist voor ouders'.

[3] Luizenzakken zijn bij iedere drogist en apotheek te koop.

[4] Zie bijlage 3: 'Stappenplan aanpak hoofdluis op school'.

com_content